

jištění dělnické» (Právnícké nakladatelství V. Linhart, Praha, 1944, str. 136, cena K 32.—).

K vydání těchto publikací vedly zřejmě tyto úvahy:

Právní řád platný v Protektorátu Čechy a Morava prodělal téměř v každém svém odvětví pronikavé změny. Bez nadsázky však možno říci, že odvětví právního řádu, jež označuje právní věda termínem »veřejnoprávní pojištění« prodělala změny tak značné a časté, že je možno mluvit o vývoji přímo bouřlivém. Právní řád je vždy obrazem doby; posuzováno z tohoto hlediska, jsou sbírky zákonů a nařízení z posledních let skutečně věrným obrazem onoho ideologického kvasu na poli veřejného práva pojišťovacího, projevujícího se v celém civilisovaném světě.

Třebaže s rychlým vývojem pojištění — zejména pokud jde o vybudování nároků vůči nositelům pojištění — můžeme být plně spokojeni, má vývoj, přinášející každoročně řadu nových i velmi závažných norem, obtížnou stránku pro právníky, správce i závodní úředníky, zkrátka pro každého, kdo přichází ve styk se spleťmi právem pojišťovacím. Netřeba zdůrazňovat, co času zabere začasté hledání normy, kterou dlužno aplikovat na řešení otázky a jaké rozpaky působí každému svědomitému pracovníku nejistota, zda určitá norma, již chce použít, není již překonána, modifikována nebo odstraněna.

Zvláště ožehavou půdou i pro odborníka je sociální pojištění dělnické, jehož důležitost v dnešní době není třeba vyzdvihovati. Budou proto všemi interesenty jistě sympaticky přijaty obě shora uvedené publikace, podávající bez rozvleklých komentářů, stěžujících přehlednost, znění zákona o pojištění zaměstnanců (dělníků) pro případ nemoci, invalidity a stáří ze dne 9. října 1924 č. 221 Sb. Potřebnost těchto příruček je evidentní, neboť poslední (oficiální) soubořné vydání zákona vyšlo již před deseti lety, a to vyhláškou č. 189/34 Sb.

Kdo se potřebuje rychle informovati

o dnešním stavu zákona, nechť sáhne po publikaci Dr. Jindřicha a Dr. Prášila. Jednotlivé paragrafy zákona v upraveném znění, odpovídajícím recentnímu stavu právního řádu, jsou opatřeny poznámkou, kterou normou bylo to které ustanovení dotčeno; vedle toho jsou u každého paragrafu uvedeny stručně a přehledně normy prováděcí, jakož i normy se zákonem úzce související včetně norem říšských, důležité ministerské výnosy a oběžníky Ústřední sociální pojišťovny. V dodatku je uveřejněno vládní nařízení ze dne 30. března 1942 Sb. č. 99 o nemocenském pojištění důchodců ÚSP.

Tomu, kdo chce hlouběji vniknouti ve spleť zákonů, nařízení a výnosů — zejména potřebuje-li zjistiti, jak zněla příslušná norma v kterékoliv době od vstupu zákona v působnost — poslouží opět podrobně, s příkladnou pílí a pečlivostí sestavené dílo J. Hovorky a Dr. Z. Zemana, do něhož je prakticky sneseno a kriticky rozříděno vše, co po stránce normativní se dotklo sociálního pojištění dělnického (ať již máme na zřeteli primární normy protektorátní i říšské nebo předpisy prováděcí, administrativní výnosy a normy korespondující). Jednotlivé oddíly této obsažné příručky uvádějí především jednotlivé paragrafy zákona v původním i postupně pozměňovaném znění včetně přechodných, závěrečných a prováděcích ustanovení novel, komentují v dalším nemocenském pojištění důchodců ÚSP. a pojištění nezaměstnaných, sestavují přehledně mezinárodní úmluvy o sociálním pojištění, jakož i úmluvy nositelů pojištění o provádění sociálního pojištění, reprodukují ustanovení o pracovních knížkách, přestupech a převodech, uvádějí znění jednacích řádů nemocenských pojišťoven a Ústřední sociální pojišťovny, jakož i znění nemocenského řádu, shrnují předpisy o sociálně-pojišťovacím soudnictví a přinášejí konečně přehled souvisejících norem z úrazového pojištění a zákona o odškodnění nemocí z povolání, jakož i předpisy o protektorátních starobních podporách. St. Mímra.

Z právní praxe.

Stížnost oprávněného z předkupního práva.

Na rolnické usedlosti patřící manželům Josefu a Kateřině K. má vloženo předkupní právo pachtýř usedlosti B. Manžel Josef K. postoupil notářským spisem polovici své usedlosti své manželce Kateřině K. a ne-

předložil svolení oprávněného z předkupního práva B. Okresní soud v Klattovech usnesením ze dne 25. dubna 1941, č. d. 938/41, vzdor tomu vklad vlastnického práva na Kateřinu K. povolil a oprávněného z předkupního práva B. o tom vůbec nevyrozuměl. Pachtýř B. teprve v roce 1943, aniž mu uvedené soudní usnesení do

té doby bylo vůbec doručeno, podal proti tomu stížnost, které krajský soud v Plzni vyhověl a zamítl návrh Kateřiny K. na vklad vlastnického práva pro ni.

Stížnosti její nejvyšší soud usnesením ze dne 25. května 1944, R I 179/44/1, nevyhověl a sice z těchto důvodů:

Rekursní soud posoudil věc správně po stránce právní. K vývodům dovolací stížnosti se podotýká jenom toto: Jak nejvyšší soud dovodil již v rozhodnutí č. 991 a 10.819 Sb. nejv. soudu (srov. také judikát býv. rak. nejv. soud. dvora č. 68 a rozh. č. 9304 Sb. nejv. soudu) na něž se poukazuje, jest knihovní soudce povinen přihlížeti z úřadu k předkupnímu právu knihovně zapsanému a nemůže povolit vklad převodu vlastnického práva k nemovitosti zatížené postupným právem pro jinou osobu, než pro tu, pro kterou zní předkupní právo, neprokázal-li žadatel zánik tohoto práva listinami. Nejvyšší soud neshledává důvodu uchýliti se od této praxe a schváliti opačný názor zastávaný částí právní teorie, opírající se hlavně o slovné znění § 1079 obč. zák. Z tohoto zákonného ustanovení vyplývá, že lze od třetího nabyvatele, na něhož byla převedena nemovitost s ignorováním vloženého práva předkupního požadovati vrácení, při čemž je upraven rozsah tohoto nároku podle kvality držby nabyvatele. Byl-li neprávem povolen vklad převodu vlastnického práva bez ohledu na právo předkupní, nelze upříti osobě, pro kterou je předkupní právo vloženo a která byla tudíž tímto postupem knihovního soudu ve svých právech přímo dotčena, právo stížností odporovati povolení vkladu a domáhati se tudíž obnovení knihovního stavu dřívějšího. Vždyť vkladem předkupního práva změnilo se jenom osobní právo předkupní v právo věcné a může býti tedy uplatněno jako takové proti třetímu držiteli nemovitosti (§§ 1079, 443 obč. zák.). Nelze přisvědčiti náhledu dovolací stěžovatelky, že mohlo býti právo osoby oprávněné z předkupního práva uplatněno jenom sporem. Proto vlád. nař. Sb. č. 218/38 nepřichází vůbec v úvahu. Pokud dovolací stěžovatelka tvrdí, že předkupní právo uplynutím pachtovní doby již zaniklo a nebylo by je lze v konkrétním případě přivésti k platnosti, ani kdyby existovalo, jde o novoty ve stížnostech podle § 126, odst. 2 knih. zák. nepřipustné.

Karel Nejd. l.

Splnění zažalovaného nároku během sporu s prohlášením, že se tak děje bez prejudice pro spor.

U soudu první stolice podána byla žaloba na vyklizení a odevzdání nemovitostí a žalovaná strana během řízení nemovitosti tyto vyklidila, avšak při ústním jednání prohlásila, že tak učinila bez prejudice pro své stanovisko ve sporu zastávané.

První soud žalobě vyhověl a uznal žalovanou stranu povinnou sporné nemovitosti vykliditi a žalující straně odevzdati a to jednak proto, že výsledky průvodního řízení vzal za prokázáno, že žalovaná strana užívá těchto nemovitostí bez právního důvodu, zejména však proto, že v jejich vyklizení během sporu spatřoval submissi žalované strany na zažalovaný nárok.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná strana odvolání, v němž vedle ostatních odvolacích důvodů namítala i nesprávné právní posouzení věci uvádějíc ne dosti zřetelně a správně, že »i kdyby bylo možno spatřovati ve vyklizení sporných nemovitostí submissi, byl tím vlastně žalobní nárok splněn a mělo býti rozhodováno jen v otázce útratové«.

Krajský soud civilní v Praze napadený rozsudek změnil tak, že žalobu zamítl a to z toho důvodu, že žalovaná strana ještě před vynesením rozsudku v první stolici zažalovaný nárok splnila a že ji proto není možno znovu k plnění odsouditi, třebaž ve sporu setrvala na svém stanovisku, že plnění (t. j. vykliditi) nebyla povinna, kterážto okolnost má význam jen v otázce útrat.

Proti tomuto rozsudku podala žalující strana dovolání pro nesprávné právní posouzení věci a namítala, že nelze směšovati tak zv. faktickou submissi se submissí právní a tvrdila, že když žalovaná strana sporné nemovitosti vyklidila bez prejudice pro spor, má žalující strana právo,

aby byl splněn její právní nárok na vyklizení nemovitosti, který nebyl žalovanou stranou uznán a mělo být proto žalobě vyhověno.

Nejvyšší soud dovolání nevyhověl a napadený rozsudek ze správných důvodů druhé stolice potvrdil a k vývodům dovolání případně poukázal na to, že žalující strana si neuvědomuje (a neuvědomil si to ani první soud, ani žalovaná strana ve svém odvolání proti prvému rozsudku), podstatný rozdíl mezi splněním uplatňovaného nároku a jeho uznáním. Nemůže přece být pochyb, že žalovaná strana může zažalovaný nárok splnit, aniž by jej uznávala (na př. proto, že nechce vésti nákladný spor s chudou stranou). I tu však běží o splnění nároku a nelze mít za to, že o plnění v právním slova smyslu běží jen tehdy, je-li doprovázeno uznáním závazku.

Z toho pak plyne, že splní-li žalovaná strana teprve během sporu, ale ještě před rozhodnou dobou vnesení rozsudku v první stolici (§ 406 c. s. ř.), zažalovaný nárok, ale popírá-li i nadále jeho důvodnost (tedy stručně, »plní-li bez prejudice pro spor«), může to mít význam jen v otázce útrat sporu, nelze ji však odsoudit k plnění závazku, který již byl splněn.

Jestliže pak žalující strana má právní zájem na tom, aby nebyla řešena jen v důvodech otázka, zda uplatňovaný nárok, který byl žalovanou stranou fakticky splněn, byl po právu a chce-li dosáhnout toho, aby soud o tom rozhodl ve výroku s účinkem

právní moci, musí se toho vhodným způsobem (§§ 228, 236 c. s. ř.) ve sporu domáhati. (Rozh. Rv I 385/44-1 z 20. července 1944). Štěpina.

Pro řízení před úřady práce neplatí správní řád vl. n. Sb. č. 8/28.

Řízení před Úřady práce (vl. n. Sb. č. 154/42, 404/42) není v zákoně zvláště upraveno (s výjimkou řízení trestního, kde podle vl. n. Sb. č. 404/42, § 15/IV odst. platí předpisy vl. n. Sb. č. 393/1941 o správním trestním právu a řízení v oboru vyživovacím, zásobovacím a cenovém).

Upozorňujeme na rozhodnutí N. s. s. ze dne 6. VII. 1943 č. 85/42-6, Sb. č. A-1095, kde bylo vysloveno, že pro řízení před úřady práce neplatí správní řád vl. n. Sb. č. 8/28, protože úřady práce jsou organizačně podřízeny ministerstvu hospodářství a práce (vl. n. Sb. č. 193/1939); nejsou tedy úřady politickými ve smyslu § 1 odst. 1 spr. řádu.

Řízení před úřady práce tedy se řídí pouze všeobecnými zásadami, platnými pro obor veřejného práva (správního), jak jsou patrné z judikatury N. s. s. (v úvahu by přicházela na př. zásada slyšení stran); v citovaném rozh. A 1095 bylo na př. vysloveno, že i v řízení před úřady práce jest přípustná obnova, vyjdou-li na jevo nové důkazy nebo okolnosti, a protože není výslovného předpisu o nějaké lhůtě pro podání návrhu na obnovu, že obnovu lze navrhnouti a povolití kdykoli (na rozdíl od správního řádu).

Autoři článků v tomto čísle:

Okr. soudce u exek. soudu v Praze Dr Ladislav Hlavatý, státní zástupce u gener. prok. v Brně Dr Emil Jelínek, notář v Brně Dr Otto Hýbl, adv. v Praze Dr Adolf Kocna, soudce v Hradci Králové Dr Josef Havelka, adv. v Praze Dr Miloš Kučera, předn. práv. odděl. Ústř. soc. pojišťovny v Praze Dr Stanislav Mimra, adv. v Klatovech Dr Karel Nejděl, rada kraj. s. civ. v Praze Dr Jaroslav Štěpina.